

Mahino'i 'a e faka'ilo ki he faka'uli konā

Lau eni ke 'ilo'i fekau'aki mo e ngaahi lao ki he faka'uli konā 'i NSW pea mo e me'a ke fai 'o kapau te ke mo'ua pe 'alu ki he fakamaau'anga ko e faka'uli konā.

Kavamālohi mo e faka'uli 'i NSW

'E lava ke hoko koe hia 'a e faka'uli hili ha'o ma'u kavamālohi.

'E lava 'e he kau polisi ke ta'ofi koe ke fai ha sivi mānava ke nau vakai'i 'a e lahi 'o e kavamālohi 'oku 'i ho sino.

Ko e hā e me'a 'e ala hoko kiate au?

Fakatefito 'i ho'o laiseni pea mo e lahi 'o e kavamālohi, 'e lava ke:

- ke mo'ua \$3,300 pe lahiange, mo **mole** ho'o laiseni he taimi pe ko ia
- ke puke koe 'o 'ave ki ha 'apitanga polisi
- 'ave ho'o me'alele
- ke 'alu ki he fakamaau'anga
- 'i ai ha'o lekooti faihia, mo
- 'alu 'o ngāue pōpula he māhina 'e 12 pea **fakata'e'aonga'i** mo ho'o laiseni he taimi loloa.

Kapau 'oku ke ma'u ha visa fakataimi pea ke faka'uli'aki 'a e laiseni muli, 'e ala lava ke mole ai ho ngaahi faingamālie ke faka'uli. 'Oku 'uhinga eni 'e 'ikai te ke lava ke faka'uli 'i ha feitu'u 'i 'Aositelēlia ni 'o ngāue'aki ho'o laiseni muli.

Kapau he'ikai te ke loto ki he sivi puhi mānava 'e puke koe 'o 'ave ki he 'api polisi.

Kapau leva 'e sivi'i pea 'ilo 'oku 'i ai ha faito'o konatapu pe te ke faka'uli lolotonga 'oku fakata'e'aonga'i ho laiseni pe 'ikai ha laiseni fakalao, 'e toe mamafaange ngaahi tautea. Ki he toe fakamatala lahiange sio ki he tohi fakahinohino **Faka'uli 'ikai ha laiseni- fakamatala ma'a kinautolu 'oku 'i ai 'enua visa fakataimi.**

'E lava ke u fakafekiki'i ha mo'ua pe to'o ha laiseni?

'Io, te ke lava kole ke 'ave ho'o mo'ua ki he fakamaau'anga pe fakahoko ha tangi ki hono to'o ho'o laiseni.

'Oku mahu'inga 'aupito ke ma'u ha fale'i fakalao kimu'a pea ke 'alu ki he fakamaau'anga.

Ngaahi founga ke faka'ehi'ehi ai mei he faka'ilo ki he faka'uli konā

- Kapau ko ho'o laiseni ko e laiseni akoako, P1 pe P2 pe ko hano tatau 'i he laiseni muli, ko e levolo fakalao ki he fakangatangata 'o e 'olokaholo ko e 0% ('ikai ha kavamālohi).
- Taimi 'e ni'ihii, 'e kei lava pe ke kei 'i ho sino 'a e kavamālohi 'i he pongipongi 'e taha hili ho'o konā. Kapau na'a ke inu lahi he pō ko ia, tokanga 'i ho'o faka'uli he 'aho hono hoko.
- Kapau 'e ma'u ha'o mo'ua "he taimi pe ko ia" mei he kau polisi (pea ke loto ki ai na'a ke faka'uli konā), 'oku tonu ke ke totongi 'a e mo'ua pe ngāue ke fai ha me'a fekau'aki mo e mo'ua kimu'a he 'aho 'oku 'osi ki ai.
- Kapau 'oku to'o ho'o laiseni, 'oua 'e faka'uli.

'Alu ki he fakamaau'anga

Kapau na'e faka'ilo koe ko e faka'uli konā pea ke ma'u ha tohi ke ke 'alu ki he fakamaau'anga, muimui 'i he ngaahi sitepu ko eni.

1. Sio ki ha loea kimu'a pea ke 'alu ki he fakamaau'anga

Tā ki he LawAccess NSW 'i he **1300 888 529** 'i he vave taha hili ho'o ma'u ho'o tohi ke ke 'Alu ki he Fakamaau'anga. Te nau lava tokoni atu kiate koe ke kumi ha'o loea.

2. Kole ki ha fakatonulea 'o kapau 'oku ke fiema'u

Ta ki he Ngaahi Sēvesi 'a e Fakamaau'anga (Court Services) 'i he **1300 679 272** ke puka ha'o fakatonulea ki he hopo. 'E toe lava foki 'e ha loea mei he Legal Aid NSW ke ne alea'i ma'au ha fakatonulea ki he hopo pea mo ho'o 'apoinimeni.

3. Ma'u ha ngaahi tohi fakaongoongoolelei faka'ulungāanga

Kole ki ha taha 'oku ke 'ilo'i ke ne fai ha tohi ki he fakamaau fekau'aki mo ho'o 'ulungāanga lelei. 'E ala tokoni eni ki ho'o keisi. Sio ki he ngaahi tohi kuo pulusi 'e he Legal Aid NSW fekau'aki mo e [Character References](#) (Tohi fakaongoongoolelei faka'ulungāanga) ki he me'a ke nau tohi.

4. Hiki hifo 'a e me'a 'oku ke fie lea'aki ki he fakamaau'anga

'E lava 'e he loea ke talanoa ki he fakamaau 'i he fakamaau'anga. Te ke lava foki ke fai ha'o tohi pe lau ia 'i he fakamaau'anga 'o fakamatala'i ai 'a e me'a na'e hoko pea mo hono 'uhinga 'oku kau ai 'a e ngaahi me'a hangē ko e:

- 'uhinga makehe na'a ke faka'uli ai
- ko e hā na'a ke faka'uli ai hili ho'o ma'u kavamālohi
- kapau na'a ke tui na'e ma'ulalo pe 'a e levolo 'o e kavamālohi 'i he fakangatangata fakalao 'i he taimi na'a ke faka'uli ai
- 'uhinga 'oku ke fiema'u ai ho'o laiseni ko e ngāue,
- kapau 'oku faingata'a ke ke fefononga'aki he pasi mo e lēlue koe'uhí 'oku ke nofo ki 'uta
- kapau te ke fiema'u ke tokangaekina e ngaahi mēmipa ho fāmili, pea
- ko e hā ho vahe fakauike mo e ngaahi fakamole ('e tokoni eni ki he fakamaau'anga 'i he'enau sio ki ha mo'ua ke 'oatu kiate koe).

5. Lau 'a e tohi fakahinohino 'a e Legal Aid NSW fekau'aki mo e "Me'a 'e hoko kapau te ke 'alu ki he fakamaau'anga?"

'E tokoni eni kiate koe ke ke mahino'i 'a e founa ke teuteu ai ki he fakamaau'anga mo e ngaahi tautea 'e lava ke 'oatu kiate koe.

Fakahinohino ki he hili 'a e fakamaau'anga

- Totongi ho'o mo'ua 'i loto 'i he 'aho 'e 28. Kapau 'e 'ikai te ke lava ke totongi, 'oku 'i ai pe 'a e ngaahi fili kehe. Talanoa ki he kau ngāue 'i he fakamaau'anga kimu'a pea ke mavahe mei he fakamaau'anga ki ha palani ke tātā ho mo'ua.
- Kapau 'e pehē 'e he fakamaau'anga 'oku tapu'i koe mei ha'o faka'uli, kuo pau ke ke 'ave ho'o laiseni ki he failelesisita 'a e fakamaau'anga. **'Oua 'e faka'uli lolotonga hono fakata'e'aonga'i.**
- 'I he 'osi 'a e vaha'a taimi hono fakata'e'aonga'i, kuo pau ke ke toe 'apalai ki ho'o laiseni. 'E 'ikai te ke lava ke ma'u mola pe ia. 'E lava ke ke ma'u ha fakamatala lahiange 'aki ho'o tā ki he Service NSW 'i he **13 77 88** pe ko 'enau uepisaiti www.service.nsw.gov.au/transaction/apply-for-a-licence-to-be-reissued-after-an-enforcement-action

'E lava nai ke u fakahoko ha tangi fekau'aki mo e tu'utu'uni 'a e fakamaau'anga?

Te ke lava ke tangi ki he Fakamaau'anga Fakakolo kapau 'oku 'ikai ke ke fiefia ki he tu'utu'uni 'a e

fakamaau, ka 'oku fiema'u ke ke tomu'a ma'u ha fale'i fakalao kimu'a pea ke fai eni. 'Oku tuku atu 'a e 'aho 'e 28 mei he 'aho 'o e tu'utu'uni 'a e fakamaau ke fakahū ho'o tangi.

'E uesia nai heni 'eku visa pe ko 'eku kole nofo fonuá?

Ko e ngaahi hia fekau'aki mo e fefononga'aki he hala pule'anga 'e 'ikai te ne uesia ho'o visa. Ka 'o kapau te ke iku ki pilisone pe 'i ai ha'o lekooti faihia 'e lava ke ne uesia. Talanoa ki ha loea. Tā ki he LawAccess NSW 'i he **1300 888 529** ki ha tokoni fakalao ta'etotongi fekau'aki mo e kaniseli 'o ha visa. Te ke lava 'o ma'u ha fakatonulea ta'etotongi.

Talanoa ke ako mei ai

Ko Fetu 'oku 'i he visa ngāue fakataimi 'o malumalu he polokalama ngaue fakataimi pe Pacific Australia Labour Mobility (PALM), 'oku ngāue 'i he faama 'i NSW. Hili 'enau inu 'i he pā mo hono ngaahi kaungāme'a, na'e faka'uli atu 'a Fetu ki he nofo'anga 'i he ngāue. Na'e ta'ofi 'e he kau polisi 'ene kā pea 'oange kiate ia 'a e tesi puhi pula ki he kavamālohi. Ko e lahi 'o e kavamālohi 'i hono toto 'oku 0.09 'a ia 'oku laka hake ia 'i he fakangatangata 'oku faka'atā 'e he lao. Na'a ne ma'u 'a e tohi ke 'alu ki he fakamaau'anga mo tali halaia. Na'e tautea ia 'e he fakamaau'anga ke mo'ua \$2,200 pea fakata'e'aonga'i mo 'ene laiseni he māhina 'e tolu.

Hili 'a e fakamaau'anga, na'e fetu'utaki 'a Fetu ki he Revenue NSW ke tātā 'ene mo'ua pea kamata tātā 'a e mo'ua he māhina kotoa pē. 'I he hili 'a e māhina 'e tolu, na'a ne kole ki he Service NSW ke toe ma'u 'ene laiseni.

Kapau na'e faka'uli 'a Fetu lolotonga e fakata'e'aonga'i 'ene laiseni, na'e mei malava ke 'alu ki pilisone mo totongi ha mo'ua lahiange. 'E lava heni ke uesia 'ene visa.

Ko fē te u ma'u mei ai ha tokoni fakalao?

Law Access NSW

Ko e LawAccess NSW ko ha sēvesi ma'u'anga fakamatala ta'etotongi 'oku tataki 'e he Legal Aid NSW. Ki ha fa'ahinga taha pe 'oku 'i ai ha'ane palopalema fakalao 'i NSW te ne lava fetu'utaki ki he LawAccess NSW ki ha tokoni fakalao.

'E lava 'a e LawAccess NSW 'o fakafehokotaki koe ki ha loea, pe sēvesi fakalao 'i he komiunifī pe ngaahi sēvesi kehe.

Lomi'i 'a e Talanoa mo kimautolu 'i he www.legalaid.nsw.gov.au pe tā ki he **1300 888 539** 'i he vaha'a taimi 'o e 9am mo e 5pm, Mōnite ki he Falaite ('o 'ikai kau ai 'a e 'aho malōlō fakapule'anga).